

13. 5. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Jaké změny přinese novela zákona o bankách u vedoucích pracovníků a nový institut donucovací pokuty

Dne 7. března 2025 vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu.[1] Novelizován by tak měl být mimo jiné zákon o bankách, zákon o České národní bance, zákon o podnikání na kapitálovém trhu a některé další předpisy. Vzhledem k tomu, že se jedná o transpozici evropských předpisů, bylo Poslanecké sněmovně navrženo, aby se zákonem vyslovila souhlas již v prvním čtení. V rámci novely zákona o bankách přináší návrh řadu změn. V tomto článku se zaměříme na některé otázky, které budou mít vliv především na personální zajištění činnosti banky.

Současné znění zákona o bankách obsahuje pravidla a pokyny ohledně požadavků na důvěryhodnost a odbornost členů vedoucího orgánu banky, novela ale výslovně vymezuje způsob a proces jejich schvalování. Banky tak nově budou před povoláním osoby do funkce člena statutárního orgánu nebo dozorčí rady povinny posoudit, zda je vybraná osoba pro výkon této funkce vhodná. Zároveň pokud má ve statutárním orgánu nebo v dozorčí radě dojít k jakékoliv personální změně, musí banka tuto změnu předem oznámit České národní bance, včetně poskytnutí nezbytných informací k posouzení, zda je osoba vhodná pro výkon funkce člena statutárního orgánu nebo dozorčí rady. Tím dojde jak k interní kontrole, tak i externímu posouzení, zda osoba vyhovuje těmto požadavkům.

Bude-li mít Česká národní banka důvodné pochybnosti o tom, zda je uvedená osoba vhodná pro povolání do funkce člena statutárního orgánu nebo dozorčí rady banky, zahájí řízení o vhodnosti této osoby pro povolání do funkce. Do pravomocného skončení řízení pak banka nebude smět uvedenou osobu povolat do funkce.

Vhodnost k výkonu funkce se bude posuzovat nejen před povoláním dotčených osob do funkce, ale i v průběhu výkonu funkce. Pokud v průběhu výkonu funkce vyjde najevo, že konkrétní osoba není vhodná pro výkon funkce v těchto orgánech, bude bez zbytečného odkladu odvolána z funkce člena statutárního orgánu nebo dozorčí rady nebo banka bez zbytečného odkladu přijme takové opatření, aby došlo k zajištění plnění požadavků na člena statutárního orgánu nebo dozorčí rady.

Obdobně pak novela upravuje podmínky pro výběr a schvalování osob zastávajících klíčové funkce. Osoba v klíčové funkci je přitom nově zaváděný termín, kterým je označena fyzická osoba, která má významný vliv na každodenní řízení činnosti banky, ale není členem jejího statutárního orgánu. Zároveň platí, že osobou, která má významný vliv na každodenní řízení činnosti banky, je vedoucí vnitřní kontrolní funkce a finanční ředitel.

Novela si tak klade za cíl sjednocení schvalování členů vedoucího orgánu a osob zastávajících klíčové funkce. Zároveň je to snaha i o zajištění konzistentnějšího a efektivnějšího dohledu nad nimi. V návrhu zákona je upravena i problematika rovnosti žen a mužů, kdy kromě již zákonem upravené povinnosti zajištění rozmanitosti výběru členů vedoucího orgánu a osob zastávajících klíčové funkce, přibude ještě povinnost vyváženého zastoupení žen a mužů.

V rámci řídicího a kontrolního systému se nově stanovuje povinnost bank vést individuální popis činností a povinností člena statutárního orgánu, vedoucích osob a osob v klíčových funkcích a přehled úkolů, kde budou popsány hierarchické vztahy, odpovědnost a přehled osob, které jsou součástí řídicího a kontrolního systému, a jejich úkolech.

Dále návrh zákona obsahuje i povinnost bank zahrnout enviromentální rizika, sociální rizika a rizika správy a řízení (ESG) do svých strategií a postupů, s čímž se pojí povinnost mít vyčleněno dostatečné personální a finanční zdroje pro tuto oblast, a to se týká i v oblasti rizik informačních a komunikačních technologií.

Jelikož systém řízení rizik zahrnuje postupy účinné v rozpoznávání, vyhodnocování, měření, sledování a ohlašování rizik včetně těch, které se týkají ESG rizik a řízení v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu, banky budou povinny zajistit vzdělávání členů vedoucích orgánů v oblastech ESG a rizik vyplývajících z informačních a komunikačních technologií. Členové těchto orgánů jako celek by měli mít odborné způsobilosti a různorodé zkušenosti.

Návrh zákona nově stanovuje, že fyzická osoba, která je podřízena statutárnímu orgánu banky a zároveň na tuto osobu bylo delegováno obchodní vedení alespoň v rozsahu každodenního řízení banky jako celku, nesmí současně vykonávat funkci předsedy správní rady banky.

V rámci novely zákona o bankách by mělo dojít též ke vložení ustanovení § 26ac, kterým bude zaveden nový institut donucovací pokuty. Ta může být ukládána ze strany České národní banky. Uvedená pokuta má mít preventivní funkci a jejím cílem je rychlé vynucení splnění dané povinnosti. Česká národní banka ji bude moct uložit i opakovaně.

Pro účely výpočtu sankce se bude používat institut celkového ročního čistého obrátu. Donucovací pokuta bude moct být uložena za každý den porušení až do splnění povinnosti, nejdéle však po dobu 6 měsíců, a to konkrétně až do výše 5 % průměrného denního čistého obrátu v případě právnické osoby nebo až do výše 1 262 000 Kč denně u fyzických osob. Donucovací pokutu bude podle návrhu zákona vybírat a vymáhat celní úřad a příjem z donucovacích pokut bude příjmem státního rozpočtu.

Vu Minh Thuong Pham

Weinhold Legal

Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář

Florentinum
Na Florenci 15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 385 333
Fax: +420 225 385 444
e-mail: wl@weinholdlegal.com

[1] Sněmovní tisk č. 922, Vládní návrh zákona, kterým se mění některé zákony v oblasti finančního trhu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)